

nek, gyilkosságra szövetkezés, társadalmi tulajdon rongálásának büntette. Az elsőrendű vádlott büntetését a budapesti bíróság két és fél évről három és fél évre módosította.

A szervezkedés indítékai élén az áll (a papiroson), hogy 1944-ben az oroszok megölték az öregapját. Vértesalján a frontvonalba eső települések többször gazdát cseréltek, hol a németek, hol az oroszok kezén voltak. Ott élt a pör – gyermekkorú – elsőrendű vádlottjának a nagyapja, aki bányamesterként dolgozott. A legutolsó orosz átvonuláskor a felszabadító katonák berontottak nagyatyja házába, és az öreget minden ok nélkül lelőtték.

1945-ben, mielőtt Gyárvárra bevonultak az oroszok, az elsőrendű – gyermek, azaz kiskorú – vádlott családja az üzem alagútjába menekült. Másnap hallották, hogy a felszabadító megszállók az éjszaka folyamán több nőt megerősszakoltak.

Atyja bádogos, a leszakadt és megrongálódott ereszek javítására kijárt a faluba dolgozni. Egy alkalommal az oroszok összeszedték az embereket, falhoz állították őt is, hogy kivégzik. Azt fogták rájuk, hogy polgári viseletbe bújt fasiszták! A falhoz állítottak közt mérnök is volt, aki valamennyire értett az orosz katonák nyelvén. Addig magyarázta, mi az igazság, hogy ha nehezen is, de elengedték őket.

Két hét múlva lakásukat elfoglalták az oroszok, a fel-dült üzem egyik melléképületében húzták meg magukat. (Egy kis olajért elvállalták a takarítást.) Ebben az időben tudta meg az elsőrendű vádlott édesapja, hogy testvérhúgának férjét és egy rokkant baktert, akinek a fél lába térdtől lefelé fából volt, és sosem volt katona, a lakásuk közelében hátulról lelőtték az orosz katonák.

Nem sokkal később a közeli Nagypusztán az elsőrendű vádlott sógorát egy orosz katona agyonlőtte, majd lehúzta róla a bőrkabátot, bőrcsizmát.

Gyárváron is kihirdették, hogy ahol meghalt egy orosz katona, megtizedelik a lakosságot; elégették egy orosz katona kertjükben elhagyott ruháját, nehogy gyanúba keveredjenek. Az egyik szomszéd, aki tudott oroszul, velük járta a falu utcáit és megmutatta, hol laknak a burzsujok, akiket érdemes kifosztani. Apja a gyártól kapott szirénát szereltetett a házukra, és amikor a közelben föltűntek az oroszok, megszólaltatta, hogy elijessze őket. Megszűnt a cserkészlet, a templom tilos volt, kolhozba szervezték a parasztot satöbbi, és a nóta vége a halmazati bűncselekmény lett.

A fiúk Fehér Gárdának hívták magukat.

KIBÉDI VARGA ÁRON

Váratlan

Közömbösség nem teremt közösséget.

A világ nem váratlan: adódik.

*Mind megdermednek, akik körülveszik a táncosokat:
most Weöres Sándorral a csend tetejére hágunk.*

Jó lenne az álmokat is négyszögesíteni.

Szférák zenéje: az emberek láttán a mindenség elhallgat.

*A tapasztalatokat taposni kell, a tárgyakat tárgyalni,
érteni az értelem halmozását, de halasztani a halmazokat.*

A mezőket az istenek öntözik, a magok a föld alá bújnak.

Nem szokás a látványt eltakarni,

kérdésekkel leállítani a mindenség menetét.

Kérdésekkel és talányos, befejezhetetlen mondatokkal.

Így haladnak a váratlan álmok, erre vonul a letarolt dicsőség.